

Topvermaak in de Vertroetelnis

Een pretpark als de Belevenis bestond nog nergens. Een zachtzinnig alternatief voor de Efteling met verschoonruimten op volwassen formaat. 'Leuk. Leuk. Lekker.'

Tekst Pay-Uun Hiu Foto's Guus Dubbelman

Verstandelijk gehandicapte kinderen in pretpark de Belevenis.

Slagroomsoesjes?! Zo - dat is lef hebben. Als er nou iets is wat je beter niet voor kunt zetten aan een tafel vol verstandelijk gehandicapten en dementie ouderen, zijn het slagroomsoesjes. Ze pletten zo lekker, die dingen. En dan spuit de room er zo heerlijk uit. Voor je het weet, sta je alleen nog maar neuzen, oren en meubilair te poetsen. Al zijn zelfs de luxe fauteuils hier van zacht maar eenvoudig schoon te maken kunststof gemaakt.

Daar is dus goed over nagedacht. Zoals over alles in de Belevenis, een pretpark voor mensen met een ernstige verstandelijke handicap en dementie ouderen, dat sinds 25 april is gehuisvest in een immense tent (1600 vierkante meter) aan de Borchlandweg bij de Arena in Amsterdam Zuidoost.

Een mega-achtbaan zul je er niet aantreffen. 'De Belevenis is voor iedereen die baat heeft bij rust en bij basale zintuiglijke ervaringen', zegt initiatiefnemer en medebedenker Berry Holtslag net nadat hij een groep van ongeveer dertig bezoekers met hun begeleiders uit de Hartekamp in Beverwijk en Heemstede heeft verwel-

Kunst of zorg?

Het is de bedoeling dat de Belevenis, tot en met 30 mei te vinden in Amsterdam, een reizend pretpark wordt. Volgende stop is Limburg, in het najaar. Daarna is de toekomst onzeker. Via sponsorgelden is 400 duizend euro bijeengebracht voor exploitatie. Dat is volgens directeur Berry Holtslag net genoeg voor een verblijf van zes weken op één locatie. Overheidssubsidie is een lastig verhaal. Voor de zorgsubsidieënten is de Belevenis al gauw kunst. Dat Belevenis in een behoefte voorziet, is duidelijk. De aanmeldingen stromen binnen, van instellingen en particulieren. Per dag is er plek voor slechts 35 gasten, plus hun begeleiders.

komt. 'Horen, zien, ruiken, proeven, voelen. Daar gaat het om.'

En aanraken. Elke ruimte in de Belevenis is een wereld op zichzelf, waarin werkelijk alles is gemaakt om vast te pakken en aan te zitten. De spekkies aan de muren van het snoephuis in de Zuurstokroze Lekkernis zijn echt en bedoeld om op te eten. De zandbanklounge in de Bezetenis heeft een wand van allerlei soorten borstels en sponzen. De levensgrote ijsbeer in de Verkoelenis, een winterpaleis met glimmende ijspegels en schommelende arreslee, krijgt elke dag een schone knuffelvacht, net als de stoelkrokodil in de Tropenis. Allemaal speciaal ontworpen en gemaakt onder leiding van artistiek leider Jennifer Joao. Een jaar lang is een team van kunstenaars, technici en vrijwilligers bezig geweest het pretpark te realiseren. In elke ruimte klinken ook weer andere geluiden die de sfeer van die wereld versterken.

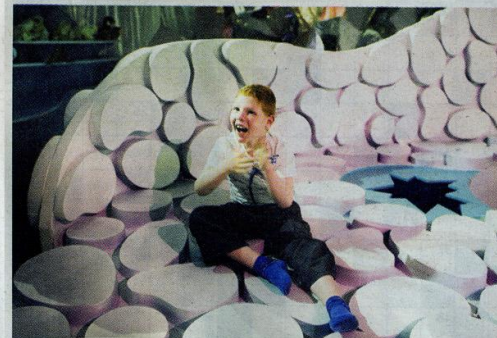
Belangrijker dan het aanraken, zegt Holtslag, die 23 jaar ervaring heeft als activiteitenbegeleider van zorginstelling AGO in Amsterdam en omstreken, is vaak nog het aangeraakt worden. Alle ruimten in de Belevenis no-

digen daartoe uit. Elke wereld kent een andere manier van liggen, zoals het zwevende tapijt in de Oosternis, een bed met een matras dat echt omhoog kan en dan zachtjes in de lucht golft. Of het warme waterbed in de Vertroetelnis waar dagelijks twee masseurs klaarstaan voor voet-, hand- of hoofdmassage.

Ook als niet-gehandicapte of dementerende krijg je vanzelf zin om op de bedden te gaan liggen, door de grottenlounge te klauteren of te schommelen in het vogelnest met drakenemeren. Ongemerkt vervagen de grenzen van het normale dagelijks leven.

Woonzorgbegeleider Martin van Zijl uit Beverwijk geniet in de Tropenis net zo hard als de bewoners van de Hartekamp met wie hij op stap is. 'Ja, echt wel. Vooral om te zien hoe onze eigen mensen hier reageren en loskomen.'

Hij wijst naar Arthur, een man van middelbare leeftijd, die staat te lachen bij de paradijsvogel. Met een rode knop kan hij de vogel omhoog sturen en klepbeurt de snavel. 'Leuk', zegt hij, 'Leuk. Leuk. Lekker.' Arthur is normaal gauw bang en dan slaat hij

zichzelf, vertelt Van Zijl. 'Nu is hij open en rustig.'

Terwijl een deel van de bezoekers in rolstoelen of schuifelend en tastend de interactieve ruimtes verkent en een ander deel geniet van het belevingstheater in de Theaternis, zoekt een echtpaar uit Laren onaangekondigd Holtslag op. Ze hadden gehoord

over de Belevenis en ze wilden zo graag met hun zoon een dag komen. 'Eindelijk iets waar we met het hele gezin naar toe kunnen', zeggen ze.

Het was er niet. Het kon niet. Voor de groep van 30 duizend meervoudig gehandicapten en het stijgende aantal dementerenden zijn de recreatiemogelijkheden in de evenementen-

'De Belevenis is voor iedereen die baat heeft bij rust en bij basale zintuiglijke ervaringen'

sector nagenoeg nihil. Een pretpark als de Belevenis bestaat in de hele wereld niet. Los van alle praktische problemen waar je op stuit als je met een 30-jarige man van honderd kilo met het syndroom van Down naar de Efteling gaat, de reguliere bezoekers zijn daar niet blij mee. Hier ben je onder elkaar. De toiletten zijn zonder uitzondering rolstoeltoegankelijk. De verschoonruimten zijn van volwassen formaat en vormgegeven door kunstenaars die er plafonds in hebben gemaakt met lichtvlakken die steeds van kleur veranderen. Holtslag: 'Ook het verschonon moet een feestje zijn.'

Het mooiste, vindt hij, is om aan het eind van de dag op een stoel te gaan zitten luisteren. 'Als de gasten 's ochtends komen, hoor je veel gekrijs. Vooral bij de kinderen. Maar aan het eind van de dag hoor je alleen nog maar een soort gelukkig gegons. Dan voel je rust en weet je dat het goed is. Als ik dan al die gezichten zie, weet ik waar ik het voor doe.'

De Belevenis, Borchlandweg 6-12, 1099 CT Amsterdam/Duivendrecht. Reserveren nog beperkt mogelijk. Tel. 020-6367806. www.debelevenis.nl